

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه پاریس»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

لایحه موافقتنامه پاریس در زمینه «تغییر اقلیم» در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۲۳ بدون اعمال اصلاحات و عیناً به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه برای طی مراحل قانونی به شورای محترم نگهبان ارسال گردید و این مرجع نیز در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۲۳ نظر خود را درخصوص این مصوبه اعلام کرد که در ادامه به تشریح و ارزیابی آن خواهیم پرداخت.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول

بررسی نظر شورای نگهبان

نظر شورای نگهبان درخصوص لایحه موافقتنامه پاریس مشتمل بر دو قسمت است؛ قسمت اول متضمن ایراد عدم وجود مستندات می باشد که مانع از اظهار نظر می شود و قسمت دوم مشتمل بر وجود ابهام است.

شماره ثبت:

۱۸۰

شماره چاپ:

۲۲۸

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۶/۱۷

در قسمت اول نظر شورای نگهبان چنین آمده است: «با توجه به بندهای «۸» و «۹» ماده (۴) و بند «۱۱» ماده (۱۳)، پیوست های این موافقتنامه باید ضمیمه شوند تا امکان بررسی و اظهار نظر در این شورا فراهم گردد»؛ درخصوص این بند باید اذعان داشت همان طور که در گزارش مرکز مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۷ به شماره مسلسل ۲۵۰۱۵۰۷۲ اشاره شده بود برنامه اقدام ملی، بعد از تصویب موافقتنامه پاریس، جزء ماهوی تعهدات کشورها تلقی خواهد شد و به تعهدی بین المللی تبدیل می شود لذا از این منظر باید به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردد تا درخصوص آن تصمیم گیری شود. با توجه به بندهای «۲» و «۳» ماده (۴) موافقتنامه پاریس مبنی بر اینکه هر یک از کشورها «... مشارکت های تعیین شده ملی پی در پی را که در نظر دارد به آن نائل گردد، آماده، اعلام و حفظ خواهد نمود»، باید اشاره کرد که هرچند تعیین برنامه اقدام ملی در نظام داخلی در چارچوب صلاحیت دولت است اما با توجه به این موضوع که این برنامه بعد از تصویب موافقتنامه پاریس به تعهدی بین المللی مبدل خواهد شد، باید طبق اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی، برای تصمیم گیری تقدیم مجلس شورای اسلامی گردد. درواقع هرچند مطابق با موافقتنامه پاریس این خود دولت ها هستند که با ارزیابی امکانات خود در قالب یک برنامه اقدام برای کاهش انتشار گازهای گلخانه ای هدف گذاری می کنند اما با توجه به بندهای مورد اشاره باید گفت که الفاظ این بندها مشعر بر آن است که کشورها باید این برنامه را حفظ نمایند لذا به یک تعهد بین المللی که کشورها در موافقتنامه آن را مورد پذیرش قرار داده اند، بدل خواهد شد. البته گفتنی است که ایراد شورای نگهبان که ناظر بر بندهای «۸» و «۹» ماده (۴) است منوط به مندرجات بندهای «۲» و «۳» همین ماده بوده و پیرو آنچه در این دو بند آمده است تنظیم گردیده، لذا ایراد به واقع به بندهای «۲» و «۳» ماده (۴) باز می گردد.

معاونت پژوهش های
سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۰۷۲-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۱۱/۱۰

شورای نگهبان در قسمت دوم عنوان کرده است: «در ماده (۲۳)، از این جهت که مشخص نیست آیا پیوست مصوبی وجود دارد یا خیر؟ ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد» درخصوص این ابهام باید متذکر شد که هم‌اکنون پیوستی به موافقتنامه پاریس منظم نشده است و ماده (۲۳) ناظر بر پیوست‌هایی است که در آتیه به تصویب خواهند رسید. با عنایت به اینکه دولت محترم نیز در ماده واحده پیشنهادی خود، در رابطه با مصوبات بعدی ماده (۲۳) اعلام داشته «رعایت اصل هفتادوهفتم قانون اساسی در مورد هرگونه اصلاح موافقتنامه و پیوست‌های آن، موضوع مواد (۲۲) و (۲۳) موافقتنامه... الزامی است»، ابهام شورای نگهبان در این خصوص، مرتفع به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به مطالب مذکور می‌توان گفت، ایراد اول شورای نگهبان صائب بوده و در گزارش اولیه مرکز نیز مورد اشاره قرار گرفته است؛ لذا اتخاذ تصمیم درخصوص موافقتنامه پاریس، مستلزم ارائه برنامه اقدام ملی مطرح در ماده (۴) آن به مجلس شورای اسلامی در راستای اعمال اصول هفتادوهفتم و یکصدویست‌وپنجم قانون اساسی است. شایان ذکر است ابهام مذکور در قسمت دوم نظر شورای نگهبان به این جهت که اولاً موافقتنامه در حال حاضر فاقد ضمیمه‌ای است و ثانیاً دولت محترم نیز در ماده واحده پیشنهادی خود، مصوبات متعاقب ماده (۲۳) را منوط به رعایت ترتیبات اصل هفتادوهفتم قانون اساسی نموده است، مرتفع به نظر می‌رسد.

